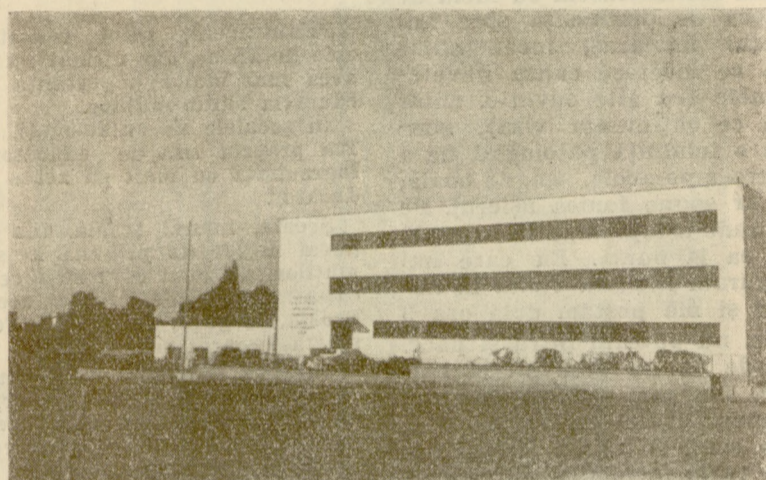

RĂSĂRITUL NOSTRU

Unicul organ Surdo-pedagogic din țară

DIRECTOR V. DIMITRIU-LEORDA

Redacția și Ad-strația: Calea 13 Septembrie Nr. 8 București

Grandiosul institut național de educarea surdo-mușilor dela Athena, Grecia, construit în 1939 prin stăruința d. profesor Michaelides Scurto, directorul institutului

Grigore L. Trancu-Iași

S'a dus încă un om și încă dintre aceia care a fost un temelnic sprijinitor și prieten sincer al surdo-mușilor.

Năprasnică moarte!

Sunt câteva luni de când ne-a vizitat la „Casa Tăcerii“ luând parte la sfîntirea și inaugurarea acestui locaș al tăcerii și după spusese lui:

„Casa Tăcerii“ va produce mai mult pe terenul muncii și al artei decât multe alte case“.

La 18 Iulie 1936, cu ocazia unei expoziții de sculptură la atelierul meu, avînd cîntec să fiu vizitat de acest mare om de suflet și caracter, a scris: „Am vizitat expoziția sculptorului surdo-muș Leorda și am rămas impresionat de vigoarea pusă în creațiunile sale.

„Dacă nu-și poate exprima prin grai ideile sale, piatra și bronzul îi slujesc de material pentru expresiunea gândurilor și năzuințelor sale.

„Modul cum știe să conducă ziarul „Răsăritul nostru“ și inițiativa pentru „CASA TĂCERII“, merită toată lauda“.

La 16 Decembrie 1939 seara, a asistat la conferința mea despre surdo-muși și mimica lor, ținută la fundația „Ioan Dalles“. Era plin de vigoare și de o admirabilă voce bună.

Ca ministru al muncii, Trancu-Iași a înțeles și sprijinit societatea surdo-mușilor, cum n'a făcut-o nici un alt ministru.

A fost un suflet mare, un artist, un poet și scriitor de seamă și pe deasupra un mare iubitor de oameni, trăind în preceptul Mântuitorului: „Iubește pe aproapele tău“.

Veșnică și slăvită fie-i amintirea.

V. DIMITRIU-LEORDA

Un om influent: Ușierul

Cine nu cunoaște atotputernicia domnului ușier? Cine nu a verificat faptul că în raporturile cu autoritățile, pentru a da ochii cu d. director, secretar general, sau vreo excelență, întâiu trebuie să primească din plin săgețile iscoditoare de jude instructor sau agent al Cekei ce i le rezervă d. ușier. Depinde de el (el, ar trebui scris cu majuscule într'atăt îi e rolul de covârșitor într'o instituție) dacă d. director e în cabinet, dacă e dispus să primească dacă nu cumva a plecat în concediu și după sfatul lui (— știi eu îți spun prieteneste); dacă nu ar fi mai rezonabil să amâi întrevăderea cu directorul.

— „Știi azi e nervos...“
Dacă vei căuta să te sburlești puțin, tot nimic n'ai făcut. Imediat îl sîrăși și tu cum lise zice, muștiucul.

— „Și mai la urma urmei acum e 11 jumătate și noi (adică el și directorul) nu primim decât la 12“. Mai zi ceva dacă-ți dă mîna!

— Te rog dăi atunci cartea mea de vizită, te încapățanezi tu. Ai să vezi că are să mă primească. I-am vorbit la telefon. (Soneria) d. director. — „Mai așteaptă cineva Ioane?“

— „Nu mai e nimeni, D'on director“.

— „Ei atunci pot pleca și eu“ (cu o nuanță de glumă și de învoire în același timp).

— „Poftiți, trăiți d'on director“ (îi deschide o ușă laterală după care reintorcându-se la cel ce așteaptă).

— „Nu mai așteptați degeaba, don' director a plecat.

Altfel:
— „Bonjour Ionică leule, ce mai faci tu mă băețe?“

— „C'oane Georgică, ia mă lupt și eu cu canicula (adoră radicalele și îi place să se exprime la persoana doua singular) și fiindcă îmi aduseși aminte de leu stuchil-ar mîțele, c'oane Georgică, că jigărit a mai ajuns. Parcă înțrevăd o confligație pe chestia asta. Mai adaugă cearta Duceiui Benitto (pedant) cu negusul Abisiniei, nu, nu, nu-mi place de loc situația, vād negru.

— Eu vād că ești în curent cu toate Ioane, dar directorul ce face?

— Tare (cătore public). Poftiți, poftiți că vă așteaptă de un ceas. Acum să alegem o altă planșă, pentru doamne, asta a fost pentru domni. Aici are de-aface cu un material mai fin, Ionică al nostru, mai irascibil, unde d-lui dovedește calități ample de expert în materie sau după expresia d-lui mult miros, „flair“ de căine bătrîn. Fără să se fi întors din străinătate unde să-și fi făcut experiențele cu cei mai vechi fakiri, fără să fi ghicit războiul european și moartea celor trei domni: Român, Sărb și Austro-Ungar, a-lui îi e suficientă o privire a ochilor (și mai ales una în palmă) ca să-și poată pipăi (la figurat) sollicitatoarea și să o diagnosticeze instantaneu. D. secretar general îi cunoaște puterea și i-o apreciază. Ionică e greu să se înșele. Iar Ionică:

— „Când țî-o spune mandea să știi că e sfînt“.

Femeia la audiență pentru Ionică ar fi de trei feluri: Țăfnoasă, cocărlă și fotează. Cea dintîi, țăfnoasă, e după fonetica cuvîntului însuși femeia plină de țăfnă, de ifos. Asta se supără repede și tot așa de repede se impacă. Cocărla, femeie înaltă și lălăie e mult mai înțelegătoare, dacă-i spui vino săptămîna viitoare, s'a făcut, a înțeles. Ceea ce nu se întîmplă Doamne fește cu prima. În ceace privește foteaza (expresiile-i aparțin lui Ionică am zis) eu asta e greu s'o scoți la capete. „Dar mandea le vine de hac și la astea“.

Fiind în deobște cunoscute de toți aceste lucruri, nu mai poate surprinde pe nimeni faptul că femei, bărbați din diverse clase sociale, simpli sollicitanți sau sollicitanți cu cîntec, toți fără deosebire, trebuie să joace un anumit rol față de omul de serviciu. Prețul servilismului lui, este răzburarea față de public sub aspecte multiple și variate. Dar dacă ușierul în ipostasa de om

(Continuare în pag. II-a)

Fundația I. Dalles

Conferința despre surdo-muși și mimica lor (Urmare și sfîrșit)

(Urmarea și sfîrșitul conferinței ținute la fundația „S. Dalles de sculptorul V. Dimitriu Leorda la 16 Decembrie 1939).

Surdo-mușii își fac educația în școlile lor speciale.

Primele începuturi ale școlilor surdo-mușilor datează de mult. Bineînțeles școlile surdo-mușilor, n'au luat ființă odată cu celelalte și numai după un progres al acestora, omenirea să se gîndească și la școlile speciale pentru educarea surdo-mușilor.

Apoi a trebuit să treacă și un timp îndelungat pînă ce surdo-mușii să cîștige privilegiul dela societate și pînă să se împrăstie credințele și ostilita-

tea ce se duceau împotriva lor de societatea anti-creștină.

Am putea totuși considera începutul educației surdo-mușilor dela venirea Mântuitorului când s'a stabilit între oameni principiul iubirii de aproapele. Prima școală a surdo-mușilor a luat ființă în secolul al VIII-lea a. d. Hristos în Anglia, iar cel dintîi om care s'a ocupat cu educația acestora a fost episcopul englez Iohn de Beverley.

După moartea acestuia, Anglia trecînd printr'o lungă perioadă de agitații și frămîntări religioase școala a fost neglijată și surdo-mușii uitați în tot acest timp. Se vede că acți-

nea lui Beverley n'a prins și din cauza că el n'o făcea oficial, în calitate de episcop, ci s'a ocupat în mod particular de educația unui singur surdo-muș.

Adevărul început de educație a surdo-mușilor se vede însă din secolul al XII și tot în Anglia. De astă dată se ocupă de educația lor un doctor cu numele Iohn Butwer.

Iohn Butwer studiază cu amănunțime construcția fizică și psihică a mai multor surdo-muși și ajunge la concluzia că sunt și aceștia oameni educabili, dar numai după o metodă specială.

Această constatare îl face să pună bazele primului sistem de educație a surdo-mușilor, accesibil înțelegerii lor.

Metoda a întemeiat-o pe gesturi. Cu ajutorul gesturilor el a văzut că poate să facă pe surdo-mușii să înțeleagă. Conștient de această idee el a combinat așezarea gesturilor care le face instinctiv și a stabilit metoda digital.

care l-a crezut cel mai ușor de înțelegere.

De exemplu a stabilit litera a, b, c, d. Bineînțeles această metodă era abia la început, avea multe lipsuri. După Butwer, profesorul Walis dela Universitatea din Oxford a căutat să adauge și să pună la punct această metodă.

E interesant de observat la Bulwer, că el este inițiatorul metodei digetalei, dar când a făcut educația fraților Gasterorlae, fi Regelui Euard, care erau amândoi surdo-muși, a întrevădit metoda citirii cuvintelor pe buze, cea care se practică azi în școlile și s'a găsit cea mai bună. În privința aceasta a scris și o carte intitulată „Le Filocopus“ în care se vede că recomandă citirea pe buze ca metoda cea mai ideală. Bulwer a mai scris și cartea „La chironomia“ în care arăta importanța vorbirii articulate pentru surdo-muși.

Mai tîrziu un profesor anume George Dalgano a inventat un alfa-

bet „Alfabetul manual“ așa îl numea el cu care învăța pe surdo-mușii să vorbească în întineric. Lua mîna elevului surdo-muș și ca la alfabetul „Morse“ prin apăsarea cu degetele exprima cuvintele, care se transmiteau în mîntea elevului prin simțul tactil.

Acest metod a fost bun, dar nu atât pentru surdo-mușii cât pentru orbi. A fost întrevădit mai tîrziu la educarea orbilor.

Incerări originale deasemenea au făcut și profesorul Roget, care a făcut un alfabet, numit „Alfabetul Aerian“ făcea în aer diferite mișcări cu degetele din care rezeșeau literele.

Alfabetul acesta avea asemănarea cu acela făcut de Bulwer.

Dar preocuparea din Anglia nu a lăsat indiferente nici celelalte țări. Mai ales în Elveția socotită țara educației s'a acordat multă atențiune

(Continuare în pag. II-a)

BCU Cluj / Central University

